

SOČA

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.40
Pol leta . . . . . „ 2.20
Četrt leta . . . . . „ 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „*opinionical*“ se plačuje za navadno tistopisno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „*treh kron*“, na starem trgu in v nanski ulici ter v Trstu, via Caserma, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „*Soče*“ v Gorici na Travniku 16, L., naročnina pa opravištvu „*Soče*“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina znižuje, ako se oglase pri opravištvu.

Nova knjiga.

Po nasvetu Njegove cesarske Visokosti cesarjeviča Rudolfa in pod Njegovim pokroviteljstvom začne izhajati v nemškem jeziku nova knjiga: „*Avstrijsko-ogerska monarchija v besedi in sliki*“, ki bo za vse avstrijske dežele in narode velike važnosti. Namen Njegove Visokosti je t. da bi se popisale vse avstrijske dežele v vseh ozirih take, kakoršne so v resnici. Vsem avstrijskim državljanom je dana prilika, da sodelujejo pri tem velikem in znamenitem delu ter da podajajo uredništvu natančne date (številke, podatke) o svoji ožji domovini. Tudi Slovenci ne smemo v tem zaostajati, timveč moramo objaviti, da živimo in kako je naše mnogostransko življenje, da bo Avstrija vedela za nas, da res ne bodo naši narodni nasprotniki prodajali za Nemce ali za Italijane, da bomo znani kot zvesti Slovani pod avstrijskim žezlom.

Knjiga bo štela naslednje dele. 1. Vvod v enem zvezku bo obsegal namen knjigi, kratek popis gorskih, vodnih, podnebni in naravoslovskih razmer, zgodovinski razvitek, ustavno uredbo in upravo. 2. Prvi oddelek v več zvezkih bo opisaval kraljevstva in dežele, ki so zastopane v državnem zboru: Nižje Avstrijsko, Gorenje Avstrijsko, Solnograško, Štajersko, Koroško, Kranjsko, Trst, Goriško in Gradiško, Istra, Tirolsko, Vorarlbersko, Češko, Moravsko, Šlezko, Galicija, Bukovina, Dalmacija. 3. Drugi oddelek v več zvezkih bo obsegal dežele ogerske krone: Ogersko, Reka, Hrvaško in Slavonsko. 4. Tretji oddelek v enem zvezku opiše okupirane dežele (Bosno in Hercegovino). Zadnji zvezek prinese imena sodelovalcev; vire, ki so se za to knjigo rabili; medsebojno uplivanje posameznih državnih udov v zadevi prosvete in narodnega gospodarstva; kako se med seboj dopolnjujejo; vezi državne edinstvi: cesarska hiša, vojska, skupne zadeve; naloga avstro-ogerske monarchije na znotre in na zunaj; njen pomen v svetovni zgodovini. Posamezni narodi, ki stanujejo po raznih deželah, se bodo opisovali: 1. po jeziku: kako mesto zavzema njihov jezik med vsemi jeziki na svetu, kako se loči v narečja; 2. po zgodovini: prvotna stanovišča, prihod v sedanja bivališča, združenje z avstrijsko državo; 3. po dušnem razvoju: veda in umetnost, pesništvo, posebno narodno pesništvo, narodna godba, imenitne stavbe; 4. po narodnih posebnostih, praznikih, plesih, ženitovanjskih in pogrebniških navadah; 5. po narodnem gospodarstvu: kmetijstvo, živinoreja, lov, ribarenje, gozdarstvo, rudkop-

stvo, rokodelstvo, obrtnija, trgovina, domača obrtnija, stanovanja.

Natančnejši podatki o sestavi vsega dela se objavijo pozneje; a že danes pozdravljamo to podjetje kot preimunitno in veleslavno, vredno bodočega vladarja avstrijskih narodov. Kar pride iz cesarske hiše, more le resnico in pravico imeti kot podlago; zato se veselimo, da bomo v tem velikanskem delu opisani kot Slovenci in ne kot Nemci ali Italijani, kar se je pogosto godilo celo od takih mož, katerih dolžnost bi bila drugače pisati. Ob enem pozivljemo vse slovenske rodoljube, naj pripravljajo stvarino po zgore opisanem pregledu, da jo o svojem času izročijo odboru, ki bo v to sestavljen.

Deželna blagajnica goriška naj se opusti.

Finančni odsek deželnega zbora je sklenil preteklo jesen na predlog slovenskega deželnega poslanca, naj se opusti deželna blagajnica in naj se izročijo njena opravila c. k. glavni davkariji v Gorici. Ta sklep finančnega odseka pa ni prišel tedaj v deželnem zboru v razpravo, ker deželni poslanci so se bali, da bi razpravljanje o tej zadevi povzročilo smrt tačas bolnega deželnega blagajnika, ki je v resnici kmalu potem umrl.

Kljubu temu sklepu je deželni odbor po smrti deželnega denarničarja sklenil, ohraniti deželno blagajnico ter razpisati mesto deželnega denarničarja. Govorilo se je baje tudi o tem, da bi se namestil pri deželni denarnici še drug uradnik, namreč kontrolor. Uzroki tega postopanja pisatelju niso znani, a sklep finančnega odseka, da bi se deželna blagajnica opustila, zdi se mu krepko podprt z dokazom, da posebna deželna blagajnica je nepotrebna. Ako se preuči deželno računovodstvo, je mogoče opustiti deželno blagajnico ter izročiti njena opravila kaki c. k. denarnici.

Obstoj denarnice ni odvisen samo od denarničnega prometa, t. j. od množine denara, ki se vplačuje in izplačuje, timveč najbolj od množine strank, katere občujejo z denarnico. Promet deželne blagajnice presega na podlagi računov za leto 1882, po odstetem znesku, ki ga tirjajo ali izplačujejo c. k. davkarije, svoto 600.000 gld., ali ta promet ni združen z mnogobrojnim občevanjem strank. Dokaz,

temu je naslednje. C. k. davkarije v pokneženi grofiji goriški in gradiščanski iztirjujejo vse doklade na davke za deželni in za zemljiško odvezni zalog. To iztirjevanje je združeno z mnogobrojnim občevanjem strank. Omenjene c. k. državne davkarije izplačujejo vse stroške strankam, katere ne bivajo v goriškem mestu. Deželni denarnici ne ostaja tedaj nego iztirjevanje obresti od državnih obligacij, iztirjevanje povračila stroškov za bolnišnice, iztirjevanje dohodkov, kateri izvirajo iz nepremakljivega deželnega premoženja, izplačevanje deželnih uradnikov, izplačevanje bolnišničnih stroškov tržaškemu in goriškemu magistratu ter milosrčnim bratom i. t. d., izplačevanje četrtletnih stroškov gluhomonici, sploh onih stroškov, kateri pripadajo v Gorici stanujočim strankam. Slednjič ima deželna denarnica nalogo enkrat v meseci realizirati (doplačati ali prejeti) svoto, katere preostane po računu, ki se pri deželnem računovodstvu določi (likvidira) s tržaško finančno direkcijo. Deželna blagajnica mora tudi ugotoviti (likvidirati) vso dohodke in stroške, katere iztirja ali izplača.

Iz navedenih podatkov je razvidno, da denarnični promet obstaja večinom v velikih svotah, katere povzročujejo blagajniku le malo truda. Razvidi se, da občevanje s strankami je pri deželni denarnici navezano le na mesto goriško, da je to občevanje le perijodično (ob določenih časih) in zelo pičlo. Razvidi se tudi, da marsikatera opravila bi se v bodoče še lahko izročila c. k. davkarijam raztresenim po goriški grofiji, posebno iztirjevanje povračila stroškov za bolnišnice, kar bi marsikateremu županu ugajalo.

Lehko bi se tudi vpeljal pravilnejši red pri izplačevanju deželnih uradnikov, pri izplačevanju obresti od obligacij zemljiško odveznega zaloga, ter bi se na tak način olajšala opravila deželnega blagajnika. Ta olajšava bi se pa le tedaj mogla uvesti, ako bi deželno računovodstvo sprejelo ugotovljenje vseh dohodkov in stroškov, katere tirja ali izplačuje sedanja deželna blagajnica, katere bo v bodoče tirjala ali izplačevala ona c. k. denarnica, kateri bi se izročila opravila deželne blagajnice.

Potreba deželne denarnice ni dokazana; dokazano pa je, da promet deželne denarnice oskrbuje lahko katerikoli c. k. denarničar pri eni ali drugi c. k. denarnici v Gorici zraven svojih uradnih opravil in sicer zato, ker promet deželne denarnice v goriškem mestu obstoji večinom iz velikih svot, in ni

LISTEK.

Vedavštvo na Cerkljanskem.

Kakor vemo iz zgodovine, stvarjali so si stari Slovani in drugi narodi svoje krive bogove in so jim pripisovali božje lastnosti. V poznejših letih, ko se je prava vera med narodi razširila in utrdila, so krivi bogovi zgubili svojo veljavo in njih češčenje je ponehalo. Nekaki ostanki nekdanjih božanstev so se vendar še do novejših časov ohranili. Ljudska domišljija si je tudi v poznejših letih stvarila neka bitja, katerih sicer ne pobožuje, a pripisuje jim vendar neke čeznaravne moči in zmožnosti. Tudi Slovenci ne delajo v tem obziru izjeme. Dasiravno so bajke o vilah, rojenicah, vedavkih, volkodlaku itd. lastne Slovanom in Slovencem sploh, si vendar različni kraji samo nekatera teh izmišljenih bitij bolj živo predstavljajo in to dostikrat gledé na lego kraja. Po nekaterih krajih je bolj razširjena prazna vera o volkodlaku in njegovi kervoločnosti, po drugih zopet o vilah in rojenicah; a na Cerkljanskem si je ljudska domišljija najbolj živo opisala vedavke in njihov čeznaravne moči.

Po ljudski domišljiji ali prazni veri nasopi nesrečna usoda, katere je določena kakemu človeku, da bo moral zraven od Boga danega mu življenja prenašati še življenje vedavka, že z njegovim rojstvom.

Ta žalostna usoda vedavštva mu je namenjena za celo življenje, ako ga poseben slučaj te nadloge ne oprosti. Pravijo, da ljudje svoje dušne in telesne darove in prednosti že seboj na svet prinesejo. Tudi vedavki prinesejo po ljudski pravljici že z rojstvom svojo vedavško prednost na svet, ali bolje rečeno neko znamenje, katero kaže, da jim je določen vedavski delokrog in ki jih razlikuje od drugih navadnih ljudi. To znamenje je neki čuden zob, v katerem tiči vedavska moč. Ako bi človek ta čudodelni zob hitro pri rojstvu zgubil, to je ako bi mu ga kdo odzvel, odzeta bi mu bila s tem tudi vedavska moč in postal bi navaden človek. Zato priporočajo nekateri bahjeverci, naj bode prva skrb vsaki materi in vsaki babici, da novorojencu v usta pogleda, ter da mu hitro zob izdere, ako mu ga je narava podelila; s tem je rešen po njihovih mislih vseh nadlog in težav, katere bi ga pričakovale. Ta nauk se po mnenju bahjevercev preveč zanemarija, zato menijo, da imamo še vedno toliko vedavkov. Mladi vedavki ostane, kakor gerški mladenič, do sedmega leta doma, pri svojih stariših, brez vsakega znamenja gledé določenega mu prihodnjega poklica. Vedavske zmožnosti, katerim daje moč čudodelni zob, najbrže niso še razvite, so še slabe. S sedmim letom pa je končana doba vsakdanjega navadnega življenja; zana-prej je odločeno takemu človeku tudi drugo življenje, katero ga tira pod jarem drugih moči. Stari vedavki vedo po ljudski pravljici dobro za vsakega svojega sobrata in kedaj ima začeti svoje delovanje.

Prvi sveti večer po dopolnem sedmem letu pridejo ti zastareli vedavki na novinec dom in ga vzamejo prvič seboj, pa na tako čuden način, da ga nobeden domačih ne pogreši. S tem je kakor srednjeveški vi-težki mladenič sprejet v družbo svojih sovrstnikov. Kakošno opravilo in kake zmožnosti pa imajo vedavki? Določena jim je težka in neprijetna naloga. Med tem, ko drugi ljudje po končanem dnevnem opravilu lahko brez skrbi počivajo, morajo oni, kakor ljudstvo pripoveduje, še svoje drugo, vedavško življenje nadaljevati in sicer tako, da se po križ-potih med seboj hudo pretepajo. Navadno se to godi, pravijo, v adventnem času, a največjo moč da ima kvaterne sobote večer. Veliko pravljic nahaja se med ljudstvom, katere nam to njihov trpljenje popisujejo. Večinom so si slične, ker nam pripovedujejo le eno in isto stvar. Za ta slučaj navedem sledeči pravljici.

Neki gospodar je imel mladega hlapca, kateri je od dne do dne videzno bolj slaboten postajal. Gospodarju se je to čudno zdeło. Nekega dne sta na polji orala. Pri tej priliki ga gospodar poprašja, kako je to, da se od dne do dne bolj suši, dasiravno ne dobiva tako slabe hrane in tudi z delom ni preobložen. Hlapec se izgovarja, da mu tako ne more pomagati, in ako bi mu mogel, bi mu gotovo ne hotel. Gospodar ga sili, naj mu uzrok sušenja razodene, in obljubi, da je pripravljen pomagati mu po svoji moči. Hlapec se sicer brani, a slednjič mu vendar razodene uzrok rekoč: „Vidite, jaz sem vedavk in se

združen z mnogobrojnim občevarjem s strankami, ker se dosedanj promet se dá znižati, ker sedanje občevarje s strankami se dá pravilno omejiti in ker ugotovljenje dohodkov in stroškov, katere bi tirjala ali izplačevala denarnica, lahko sprejme d. lno računovodstvo. Slednje bi se moralo preustrojiti po razpustu deželne blagajnice. To bi se zgodilo v gnetno in duševno korist naše dežele, kakor dokazuje naslednja razprava.

Deželni odbor vodi oskrbovanje deželne in nadzoruje oskrbovanje občinskega premoženja, dodano je deželni odboru posebno deželno računovodstvo, katero mora odbor v vsakem slučaju po pravih računskih podpirati. Deželnega računovodstva dolokrog je tedaj podpiranje deželne odbora; ta dolokrog se lahko določi po naslednjih točkah:

1. upravna pomočna računska dela, t. j. pregledovanje računov, katere polagajo občine, bolnišnice, vodstva deželnih kmetijskih šol, vodstvo deželne gluhozemnice i. t. d. i. t. d.;

2. uknjiževanje deželne denarničnega prometa, t. j. uknjiževanje vseh dohodkov in stroškov, katere iztirjujejo ali izplačujejo c. k. državne denarnice, ki so v ta namen postavljene;

3. pregledovanje denarničnih dnevnikov vseh denarnic, katere se pečajo z deželnim denarničnim prometom;

4. sestava preudarkov in letnih računov za deželne zaloge;

5. ugotovljenje vseh dohodkov, katere potirja, vseh stroškov, katere izplača deželna denarnica.

Da deželno računovodstvo navedene namene doseže, mora imeti natančni popis vsega deželne premoženja, natančni popis deželnih pravic. V dosego tega namena mora imeti posebne računske knjige, iz katerih mora podati ob vsaki priliki deželni odboru in deželni zboru pregled in izkaz deželne premoženja in pregled ter izkaz oskrbljevanja deželne premoženja. Ker mora tedaj deželno računovodstvo imeti tako zvaue glavne knjige, nu bo prizadevalo ugotovljenje dohodkov in stroškov, katere deželna blagajnica ali mesto nje kaka c. k. denarnica v Gorici realizira, gotovo le malo truda. Nikakor pa ne bo zahtevalo to ugotovljenje novih knjig. Ugotovljenje v glavnih knjigah se lahko vrši tako, da olajša denarnična dela ne samo blagajniku, ampak tudi računovodstvu samemu, ako se nekoliko proučijo dosedanje knjige pri deželnem računovodstvu in se doda še par predalov ali kolon (rubrik).

(Konec pride.)

Dopisi.

V Gorici, 15. aprila. Velikonočni prazniki slavili so se tudi letos dostojno in sijajno. Zaduje dni velikega tedna obiskovalo je občinstvo božje grobe v obilnem številu in jako spodobno. Ustajenja v veliki cerkvi udeležilo se je mnogo duhovstva in ljudstva, ki je spremljalo odrešenika, zmagovalca smrti, po mestnih ulicah. V župniji sv. Ignacija procesija ni bila prav velika, ali deležnikov v cerkvi in spoštljivih gledalcev na trgu bilo je vse polno. Okna onih ulic in trgov, po katerih je šla procesija, so bila okinčana in razsvetljena. Najlepše je bilo viditi razsvetljivo na

moram vsak večer z drugo osebo svoje vrste pretepati. Ako vas je res volja, poskusiti me rešiti, držite se mojega naročila. Urežite danes tri leskove mladice in skrite se v tisto bukovo duplo, katero vam je gotovo znano. Jaz pojdem mimo vas v podobi bele megle. Pridem počasi, ker, kakor vidite, moči so mi že opešale. Pustite me mirno mimo iti. Nekoliko za menoj pride druga, črna megla. Ta megla je neka gospa iz devete dežele, katera me preganja. To meglo udarite z vsemi tremi mladikami in, ako se vam posreči, sem rešen. Gospodar mu objubi, da hoče poskusiti. Zvečer se poda na določeno mesto. Dogodilo in posrečilo se mu je vse prav tako, kakor mu je hlapec naročil — in hlapec je bil rešen. Drugi dan sta zopet orala. Naenkrat ga hlapec popraša, ali sliši kako zvonjenje. Gospodar mu posluša, a ne sliši ničesa. Hlapec mu veli: „Poslušajte čez mojo ramo!“ Gospodar ga uboga in res mu neko oddaljeno zvonjenje na uho prihaja. Hlapec mu to razloži in reče: „Glejte, to zvonjenje prihaja iz devete dežele. Sedaj zvonijo gospi, katero ste vi ubili, ko ste mene rešili. Ako bi me ne bili vi včeraj rešili, bi me bila ta gospa v kratkem umorila.“

(Konec pride.)

Placuti, ker tam je bila procesija o mraku; ljudstva se je tam vse trlo. Na Kostanjevici je bilo ustajenje v nedeljo ob 6. uri zajutra; ljudstva se je bilo zbralo prav veliko. Te procesije so se udeležili tudi goriški veterani z godbo in zastavo; predsednik društva šel je za sv. R. T. — Ob 10. uri je bila v veliki cerkvi slovesna maša, po kateri je podelil milostljivi knezonadškof pričujočim vernikom papežev blagoslov. Pred blagoslovom je razložil stolni vikar č. g. Anton Grusovin v italijanskem in slovenskem jeziku, kaj se bo godilo. Tako je tudi po danem blagoslovu povedal v obeh jezikih, kaj naj verniki molijo, da dobijo popolni sad danega blagoslova.

V ponedeljek popoldne napravili so bili na Rojicah konjsko dirko, katero smo bili naznanili. Priprave so se delale velike in ljudstva se je bilo zbralo silno mnogo (pravijo od 12 do 18 tisoč), ali gledalci niso bili zadovoljni, ker se jim ni moglo penuditi vse to, kar so pričakovali. Na Rojicah je bil prostor primerno ograjen in ozaljšan. Plapolale so mestne in deželne zastave, državne pa nismo videli. Dotični odsek je dal 50 gl. mestnim ubogim; za sedeže je dobil blizu 1500 gl. Nad 1200 gostov je bilo prišlo iz Trsta, mnogo tudi iz Vidma in drugih krajev. Eno darilo je dobil g. Lenassi, eno g. Avg. žl. Girionoli, dve Oskar baron Ritter. Skušali so se tudi goriški kočijaži med seboj, ki so dobili darila v denaru. Pri prvih treh dirkah so smeli tekati le taki konji, ki so iz naše dežele; pri četrti in peti smeli so se udeležiti tudi drugi. Nekateri gospolje so se bili oglasili za udeležite, ali kasneje so odpovedali. V poldrugi uri (od 4 do 5 $\frac{1}{2}$) je bilo dirjanja konec in vse se je vrnilo v mesto, kjer je od 6. do 8. ure zvečer svirala vojaška godba na Travniku. Podjetniki dirk se tolažijo s tem, da skušnja jih je zmodrila in da k letu jim pojde stvar laže od rok. Tudi mi smo tega prepričanja, da se jim to posreči; ali ljudstvo bo težko zopet tako navdušiti, kakor je bilo letos. K letu bo dirjalo najbrže več konj, a gledalo bo manj ljudi, ker letos so se prevarili.

Iz goriške okofice, dne 16. aprila 1884.

V neki prejšnji številki si, draga „Soča“, opisala slovesnost, ki se je vršila v Kronbergu pri blagoslovljeni nove šole. Veselilo me je to čitati, kajti razvidel sem, da ima ona vas za napredek vnete prebivalce. Želel sem viditi novo šolsko poslepje ter sem se v ta namen nedavno podal na sprehod v Kronberg. V istini začudil sem se, ko zagledam prekrasno cerkev, na levi prelepo stanovanje č. g. vikarja, na desni pa lepo šolsko poslepje. A obžalovati sem moral občino videč, da nima za vzdrževanje občinskih poti vnetih mož. Cesta, ki pelje iz Gorice skozi Kronberg do državne ceste pod Ajševico, je od sv. Trojice naprej tako zanemarjena, tako razorana, da obžalujem slehernega, ki mora po njej hoditi, še bolj pa onega, ki se vozi. Pri vsem tem pa tamošnji kmetje pridno vozijo kamenje v Gorico, ne zmede se veliko za slabo pot, kajti če ne morejo izleči težko naloženega voza štiri voli, naprežejo jih 6 ali 8, pa takih, da bi lahko pod vsako pazduho enega nesel.

Možje občinski! priskrbeli ste si lepo cerkev, farovž in šolo, skrbite tudi za dobro cesto, ker tudi ta vam bode gotovo v korist.

Iz goriškega okraja, 16. aprila.

— V 14. številki „Soče“ popisujeta dopisa iz goriške, in drugi iz renške okolice nasledke, ki izvirajo iz potovanja naših žen in deklet v Aleksandrijo, ter priporočata naj bi v prvi vrsti županstva pazila pri izpuščanju ljudi iz županije, oziroma pri podeljevanju dovoljenj za potni list.

Popolnoma se vjemam z izjavami g. dopisnikov in tudi večina županstev se je že prepričala o nasledkih Aleksandrovanja, zato tirjajo razna starešinstva za slučaj bolezni neko kavetjo, katero morajo položiti pri županstvu one osebe, ki odpotujejo.

A ženske so zvite; začele so odpotovati brez potnih listov, in znano mi je, da jih je 6 iz edne vasi pred kratkim odpulilo s parnikom v Aleksandrijo brez potnih listov. Ko dospejo v Aleksandrijo se smujejo v pest, da so županstvo prevarile. Dotično županstvo je zvedelo, kaj te ženske nameravajo, za tega del je to še o pravem času naznanilo c. k. okrajnemu glavarstvu in c. k. policijskemu vodstvu v Trstu s prošnjo, da bi odpotujočim odhod zabranile — pa brez uspeha. Ako nas višje oblastnije ne podpirajo, zgubé starešinstveni sklepi pri ljudstvu vso veljavo, občini pa se nabirajo ogromni stroški.

S Krasa, 11. apr.

— Veliki petek je danes, ko to pišem, dan žalosti, dan spoznanja in pokore. Obleko žalosti oblekli so duhovni, ne sliši se veselo petje, ni radostna glasba. Pa veliki petek je le en dan v cerkvi, za njim pride kmala velika noč, dan veselja in radosti. O domovina, domovina, kedaj se bo Tebi nagnol dan velikega petka, kedaj izlečeš Ti obleko svojo žalno! Da bi bil veliki petek nam Slovincem vsaj dan spoznanja, da bi spoznali in razvi-

deli, kako grde so osebnosti, kolika škoda zaradi nepotrebnih, neplodnih domačih preprirov, kako gajusno staro umazano perilo v časopisih razkazovati in prodajati. Kar se je godilo v domači sobi, kar se je govorilo v prijateljski družbi, vse se privleče na dan, kakor bi bilo to Bog vé kako zanimivo za občinstvo, kako pripravno za tisek političnim časopisom. Tu manjka takta, prave izobraženosti, ki se nikdar ne zgublja v takih malenkostih in se ravna zmirom po zlatih Avguštinih besedah: In omnibus charitas (v vsem ljubezen). Tu liberalce, tu klerikalec, se še ni nehalo kričati v naših pokrajinah, čeravno bi morali že davno spoznati, da je ta razloček, posebno pri nas Slovincih silno nepotreben. Saj smo vsi katoličani in kdor bi hotel napadati verski čut, ne bi le pokazal, da nima srca za svoj narod, ampak pokazal bi tudi, da nima prave pameti, prave omike, da ni sposoben za javno življenje. Skrivati se pa o vsaki priložnosti pod plašč vere in klicati vsakemu, ki ima le nekoliko drugačno mnenje v zadevah, ki niso nikakor strogo verskega značaja, je ki si upa tako svoje mnenje tudi izreči, takemu kar klicati: preklinjal je, križajte ga — tudi ni prav. — Spoznajmo vendar enkrat, da se s takimi prepri čas trati, in da kakor v natori ni obstanka, tako tudi v razvijanju narodov ne; kjer se ne napreduje, se zastaja. A kak napredek je pri nas! Pomnožilo se je pač število naših časopisov, kakor gobe po dežji. (Ravno danes sem dobil najnovejši slovenski časopis v roke. Ne razumem, kako more eden naših dnevnikov pisati tako, kakor bi imel svoje dopadaje nad njim.) Ni čudo, če se nam naši nasprotniki posmehujejo in pri vsaki priložnosti trdijo, da nismo zreli za drugo, nego za prepri. — Tak veliki petek, dan spoznanja namreč, potreben bi bil nam Slovincem; upanje bi potem imeli, da nastopi kmalu tudi nam „ustajenja dan“.

V Šebreljah, 13. aprila.

Ker si, draga „Soča“, vsak čas pripravljena, dajati dobre in koristne svete, upam da tudi mojemu dopisu ne odrečeš prostorčka, dasi je slabo zložen.

Vsak pravi narodnjak, kateremu je narod čez vse drag, goji mnogo želja v svojem srci, nadejaje se, da se uresničijo v prid in korist naroda. Tudi v mojem srci nahaja se mnogo želj, a kaj pomaga, ko ne upam, da se vse uresničijo. Vendar drzmem se, eno teh želj danes razodeti, da bi še bolj navdušili one, ki se z menoj v tem strinjajo, in da bi nasprotno misleče preobrnil. Moja želja je: napredovati v petji. V krajih, kjer pravo cerkveno ali narodno petje ni znano, menijo, da se s petjem le čas trati in zasmehujejo prijatelje petja. A jaz drugače mislim o petji in menim, da ona prinaša prav velike koristi.

Lepo petje povzdiguje prvič naša srca pri službi božji proti nebeškim višivam ter nam pomaga, da boj zbranega duha molimo. — Ono nas tudi budi k narodnemu misljenju. Pri shodih in ljudskih slovesnostih presone tudi majno pevsko društvo poslušalce bolj prijetno, nego se toliko piskačev, ki ob takih priložnostih razkazujejo svojo učenost. — Petje tolaži žalostnega. Poglejmo nesrečneža, ki živi v tuji deželi, daleč od ljube domovine, kateremu morda ni upanja na vratev, kako rad prepelva domače pesmi in si s tem lajša svoj žalostni stan. — Fantje gredo iz domače vasi na vojsko; zahtej se poslavljajo, bič počijo in voz oddrta. Kakor bi šli na svatbo, prepevajo krepki junaki in srčnost s tem dobivajo. Zleti bi bilo, da bi fantje, tudi ko gredo k nabiri, ubrane narodne pesmi prepevali in bi se pokazali s tem zveste in izobražene sine majke Slave.

Dovolj o tem. Ako bi hotel vse povedati, bi ne bilo prostora v enem listu „Soče“. Jaz sicer nisem pevec in tudi k petju nisem še nič pripomogel; a te vrstice sem spisal zato, ker poznam korist petja. — Želim, da bi vsacega te vrstice navdušile k lepemu petju. Kaj je petje vredno, poznamo dobro Šebreljci, odkar imamo tako izvrsten pevski zbor. Koliko lepih ur nam napravlja ta zbor prepevaje po naši zemlji krasne slovenske pesmi. Petje pomaga k temu, da naša vas, dasi ima že tako lego, da nikjer v gorah take ni, je še lepša, mnogo lepša. Zvesto poslušamo ubrane glasove v pošteni družbi, ko se okrepujemo od težkega tedenskega dela. Povecm ni mar za trud, vneti so in vedno delavni. Da, mnogo lepega in hvalevrednega bi mogel pisati o naših pevcih; pa dobro vem, da ne marajo za hvalo, posebno ne za ono prijavljeno v časnikih.

H honcu klidem rodoljubom: poprimite se petja, petje je plamen narodnega življenja.

V Šebreljah, 15. apr.

— Spominja se kak bralec cenjenega lista, da 16. novembra 1882. je bila strela udarila v zvonič naše farve cerkve sv. Jurija in da je bila mnogo škode napravila cerkvi in nekaterim posestnikom. Ni bilo od tega še eno leto, ko je hotela strela zopet pri nas svojo moč pokazati. Dne 30. sept. preteklega leta prav na dan blagoslovljenja novega oltarja v farji cerkvi na zvečer udarila je strela v zvonič manjše cerkve sv. Ivana Krstnika, kjer je zopet mnogo škode napravila. Hvala Bogu, s tem je bila za lausko leto strela končala svoje delo.